

Arbeidstilsynet Oslo v/Janne Brenne
Postboks 4720 Togard
7468 Trondheim

Dato: 15.09.17

Høringssvar – forslag til endringer arbeidsmiljøforskriftene

1. Innledning

Norsk Industri viser til Arbeidstilsynets høringsbrev av 29. mai 2017, med høringsfrist 15. september 2017.

Endringene som foreslås gjelder bestemmelser i forskrift av 6. desember 2011, nr. 1355 om organisering, ledelse og medvirkning, forskrift av 6. desember 2011, nr. 1357 om utførelse av arbeid og forskrift av 6. desember 2011, nr. 1360 om administrative ordninger.

2. Norsk Industris synspunkter

Norsk Industri er positiv til mange av endringsforslagene i forskriftene, særlig endringen i kravet om at stoffkartotek nå kan foreligge elektronisk, jf. punkt 2.3 i høringsbrevet. Norsk Industri er veldig fornøyd med at Arbeidstilsynet nå opphever § 2-2, fjerde ledd, i forskrift om utførelse av arbeid. Dette vil utvilsomt forenkle hverdagen til mange av våre medlemmer som anvender ulike kjemikalier i virksomhetene sine.

- Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning

Punkt 2.2. Forskriftsfeste begrepet "alvorlig skade" i en ny bestemmelse, § 14-8.

Arbeidstilsynet anfører at mange arbeidsgivere slipper unna ansvar ved å underrapportere alvorlige skader på arbeidsplassen. I følge Arbeidstilsynet rapporteres det bare inn ca. 10 prosent. I følge Arbeidstilsynet skyldes dette arbeidsgivers manglende kjennskap til når en skade skal karakteriseres som alvorlig og varslingspliktig etter arbeidsmiljøloven § 5-2.

Norsk Industri ønsker imidlertid å få klarhet i hvordan skadestatistikken til Arbeidstilsynet er utarbeidet. Omfatter underrapportering alle skadetilfeller og/eller er det alvorlige skadetilfeller etter arbeidsmiljøloven § 5-2, første ledd som Arbeidstilsynet mener blir underrapportert?

I følge Arbeidstilsynet har underrapporteringen medført at Arbeidstilsynet ikke har et tilstrekkelig godt nok datagrunnlag for å utarbeide en god skadestatistikk, og som igjen svekker Arbeidstilsynets muligheter til å forebygge ulykker. Arbeidstilsynet anfører at en bedre skadestatistikk vil styrke etatens risikobaserte tilnærming.

Arbeidstilsynet anfører derfor at det foreligger et behov for å tydeliggjøre arbeidsgivers varslingsplikt ved arbeidsulykker, og at man må forskriftsfeste innholdet i vilkåret "alvorlig skade" i en ny bestemmelse, § 14-8. En forskriftsfesting vil gi innholdet i vilkåret "alvorlig skade" en høyere rettskildemessig rang.

Arbeidstilsynet anfører også at psykiske skader skal omfattes av begrepet alvorlig skade i § 14-8.

Arbeidstilsynet utarbeidet i 1997 en nipunktliste over hva som skulle anses som alvorlig skade i arbeidsmiljøloven § 5-2, og som dermed var varslingspliktig. Denne nipunktlisten er bare veiledende og dermed ikke rettslig bindende ovenfor arbeidsgiver. Denne nipunktlisten er ikke uttømmende, og har heller ikke bidratt til å øke frekvensen av innmeldte skader

Norsk Industri er enig i at alvorlige skader på arbeidsplassen skal varsles til Arbeidstilsynet og politiet. Norsk Industri er imidlertid ikke enig i forslaget om å forskriftsfeste innholdet i vilkåret "alvorlig skade" i § 14-8. Norsk Industri mener dette ikke vil føre til en høyere frekvens av innmeldte skader og/eller at varslingsplikten vil bli mer tydelig ovenfor arbeidsgiver.

Den nye bestemmelsen, § 14-8 klargjør heller ikke i større grad enn arbeidsmiljøloven § 5-2, herunder nipunktlisten, når en skade skal karakteriseres som alvorlig og varslingspliktig.

Arbeidstilsynet bruker også begrepene varslingsplikt og meldeplikt om hverandre i høringsbrevet. Det fremstår som uklart når en skade skal varsles og/eller når arbeidsgiver kan melde ifra om en skade.

Tar man utgangspunkt i arbeidsmiljøloven § 5-2, første ledd, så behandler dette leddet varslingsplikten til arbeidsgiver. Arbeidsmiljøloven § 5-2, tredje ledd behandler arbeidsgivers meldeplikt. Norsk Industri forstår første ledd som de skadetilfellene hvor Arbeidstilsynet og politiet skal varsles ganske umiddelbart for å kunne gjennomføre nødvendige tiltak og undersøkelser på arbeidsplassen ved en arbeidsulykke. Arbeidsmiljøloven § 5-2, tredje ledd omfatter de andre tilfellene hvor arbeidsgiver kan melde ifra om skaden i ettertid.

Den nye bestemmelsen § 14-8 i forskriften behandler varslingsplikt og meldeplikten under ett, noe som ikke er i samsvar med grensedragningen mellom varsel og meldeplikten i arbeidsmiljøloven § 5-2, første ledd og tredje ledd. Arbeidstilsynet skriver også at andre skader kan være så alvorlige at det oppstår en *meldeplikt* for arbeidsgiver. Det må være varslingsplikten Arbeidstilsynet her sikter til og ikke meldeplikten etter arbeidsmiljøloven § 5-2, tredje ledd. Her blander Arbeidstilsynet igjen begrepene. Hvilke typer av andre skader, utover de som følger av arbeidsmiljøloven § 5-2, første ledd er det Arbeidstilsynet for øvrig sikter til. Dette gjør Arbeidstilsynet heller ikke rede for i høringsbrevet sitt.

Den nye bestemmelsen § 14-8 i forskriften foreslår at med alvorlig skade menes enhver skade som kan medføre "varig eller lengre tids arbeidsudyktighet". Flere av Norsk Industris medlemsbedrifter registrerer skader, eksempelvis H og TRI-verdier som kan medføre en dags fravær og/eller lengre tids fravær uten at dette kvalifiserer til å være en alvorlig skade etter arbeidsmiljøloven § 5-2. Vilkåret "lengre tids arbeidsudyktighet" som § 14-8 oppstiller er derfor ikke en god indikasjon på om en skade er alvorlig eller ikke.

Den nye bestemmelsen § 14-8, litra a) omfatter også "alle skader som medfører sykehusinnleggelse med medisinsk behandling (...)" I mange tilfeller kan en arbeidstaker bli innlagt på sykehuset til observasjon etter en eventuell arbeidsrelatert skade. Arbeidstilsynet kan vel ikke her mene at dette er medisinsk behandling som igjen kvalifiserer skaden som alvorlig etter § 14-8? I så fall er Norsk Industri helt uenig i en slik forskriftsforståelse.

Arbeidstilsynet anfører også at psykisk skade også skal karakteriseres som en alvorlig skade. Norsk Industri er enig i at en alvorlig skade ikke bare kan være en fysisk skade, men også en psykisk skade. Arbeidstilsynets forslag til en definisjon av hva som er å anses som en psykisk skade i § 14-8, litra j) er imidlertid for uklar og avgrensner ikke på en god måte hva en *alvorlig* psykisk skade er.

Arbeidstilsynet har i § 14-8, litra j) formulert at "en eventuell psykisk skade og ettervirkning vil være en følge av dramatiske hendelser arbeidstakeren selv har blitt utsatt for eller vært vitne til".

Arbeidstakere kan oppfatte en dramatisk hendelse på ulike måter. Det er vanskelig i en akutfase å skjelne mellom normale og patologiske reaksjoner. Nyere forskning viser også at det kan være uheldig å fokusere for mye på en dramatisk hendelse. Det synes som om risikoen for å "smentere" skaden og gi psykiske ettervirkninger kan øke ved en slik tilnærming. Hvor går grensedragningen imellom psykisk skade og psykiske ettervirkninger? Det er de alvorlige psykiske skadetilfellene som skal være omfattet av varslingsplikten, både etter arbeidsmiljøloven § 5-2, første ledd, og eventuelt § 14-8, litra j). Slik som § 14-8, litra j) er formulert utvider den varslingsplikten. Hva som er å anses som *alvorlige* psykiske skader ser også ut til å ha blitt utvidet i høringsbrevet når Arbeidstilsynet anfører både psykiske ettervirkninger og plager skal være omfattet av skadebegrepet.

På bakgrunn av det ovennevnte mener Norsk Industri at det kreves en bedre gjennomgang av regelverket før man eventuelt velger å gå til det skrittet å forskriftsfeste innholdet i vilkåret "alvorlig skade" i en ny bestemmelse. Norsk Industri er også av den oppfatning at det kan være andre virkemidler som er mer effektive for å øke frekvensen på varsler om alvorlig skade, som igjen gir et bedre grunnlag for en eventuell skadestatistikk.

En øvrig kommentar til regelverksarbeidet er at NHO v/Norsk Industri og BNL i Regelverksforum 17. februar og 27. april 2017 tok opp flere spørsmål knyttet til ovennevnte problemstilling. NHO v/Norsk Industri og BNL gikk tydelig også imot forskriftsfesting, og det ble foreslått ved revisjon av veiledningslisten at det burde opprettes en partssammensatt arbeidsgruppe for å se nærmere på behovet for å revidere listen. NHO v/Norsk Industri og BNL merker seg at dette ikke er blitt berørt i høringsbrevet. At Arbeidstilsynet ikke i større grad gjenspeiler innspill fra partene i Regelverksforum inn i høringsbrevet, mener NHO v/Norsk Industri og BNL er uheldig ettersom det undergraver hensikten bak tre-partssamarbeidet.

- **Forskrift om utførelse av arbeid**

Punkt 2.7.10. Forsvarlig bemanning ved arbeidsdykking, jf. § 26-25 – *ny bestemmelse § 26-27.*

Arbeidstilsynet foreslår i høringsbrevet å skjerpe bemanningskravet i dykkeoperasjoner fra tre til minimum fire personer. I dagens bestemmelse er det krav til at minimumsbemanning består av dykkeleder, dykker og reservedykker. I endringsforslaget stilles det krav til at minimumsbemanning skal bestå av dykkeleder, dykker, beredskapsdykker og lineholder. Arbeidstilsynet anfører at en endring vil tydeliggjøre at bemanningen primært skal stå i forhold til arbeidsoppgavene som skal utføres, samt øke sikkerhetsnivået ved arbeidsdykking.

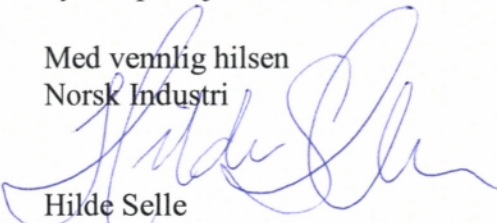
Norsk Industri er av den oppfatning at en slik endring vil få konsekvenser for en rekke aktører i havbruksnæringen. Norsk Industri mener forslaget om å øke minimumskravet til forsvarlig bemanning ikke samsvarer med de arbeidsoppgavene som primært leveres til havbruksnæringen. Den vanligste dykkeoperasjonene som gjennomføres hos våre medlemsbedrifter er inspeksjoner av notposer og anlegg. Slike dykkeoperasjoner gjennomføres daglig i Norge, og det rapporteres inn svært få uønskede hendelser knyttet til disse arbeidsoppgavene. Dykkeoperasjonene som utføres hos våre medlemsbedrifter er heller ikke av en kompleks art.

Norsk Industri er av den oppfatning at en økning i minimumskravet til forsvarlig bemanning, innaskjærs, ikke vil være med på å avverge uønskede hendelser i større grad enn tidligere. Den foreslåtte endringen vil umiddelbart føre til en stor mangel på dykkerkompetanse som ikke er nødvendig for de konkrete dykkeoperasjonene i havbruksnæringen. Dette vil igjen resultere i at næringen ikke får gjennomført alle oppdrag ved hjelp av dykkere. Konsekvensen av dette kan være økt fare for rømming og andre utfordringer knyttet til anlegget.

En annen praktisk konsekvens av forslaget, er at flere av båtene som benyttes i forbindelse med dykkeoperasjonene i dag ikke har kapasitet til flere dykkere. Norsk Industris medlemsbedrifter vil derfor være avhengig av at det investeres i nye båter. Vi antar at dette vil utgjøre en vesentlig kostnadsøkning for havbruksnæringen.

Norsk Industri mener forslaget om økt bemanning knyttet til inspeksjon ikke vil medføre en lavere risiko og/eller en hensiktsmessig endring når det gjelder dykkeoperasjonene som utføres i havbruksnæringen.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Hilde Selle
for Ole Børge Yttredal

